

ΟΡΟΙ ΑΠΟΔΟΧΗΣ ΛΕΞΕΩΝ

ΓΕΝΙΚΑ

Οι όροι αποδοχής του Ελληνικού Αγωνιστικού Σκραμπλ συντάχθηκαν το 2006 από τον Όμιλο Σκραμπλ Καστοριάς, αναδιατυπώθηκαν από τους Ομίλους και το άτυπο συμβούλιο ΠΕΣ ως το 2018, και αναπροσαρμόστηκαν και επικυρώθηκαν από τον ΟΣΘ το 2021.

A. ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

Δεκτά είναι μόνον τα λήμματα τα κλιτικά παραδείγματα και οι λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας, (μήκους 2-15 γραμμάτων) που υπάρχουν στα ισχύοντα

βοηθήματα τα οποία είναι τα εξής:

1) ΛΕΞΙΚΑ

Δεκτά είναι τα λήμματα από τα εξής λεξικά

1. «Λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής» Ιδρύματος Μ. Τριανταφυλλίδη.
2. «Λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας» Γ. Μπαμπινιώτη, (Β Έκδοση 2005, Δ Έκδοση 2012, Ε Έκδοση 2019).

3. «Λεξικό για το Σχολείο και Γραφείο» Γ. Μπαμπινιώτη, 2016, Γ' Έκδοση, (για την κλίση των λημμάτων, ακολουθούνται τυχόν περιορισμοί από το 2)

4. «Χρηστικό Λεξικό Ακαδημίας Αθηνών» 2012 (με περιορισμούς στα ουσιαστικά ως προς τη κλίση τους, από 1,2,3)

5. «2γράμματες και 3γράμματες λέξεις Νέων Ελληνικών», Όμιλος Σκραμπλ

Καστοριάς, 2021 Β' Έκδοση, και οι παραγώγοι τυπικοί από την κλίση τους.

II) ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ

Γραμματικές οι οποίες ισχύουν και χρησιμοποιούνται για κλιτικά παραδείγματα και κανόνες της γραμματικής, και υπάρχουν σε όλα τα επίσημα παιχνίδια είναι οι εξής:

1. Για θέματα γραμματικής της δημοτικής η «Νεοελληνική Γραμματική της Δημοτικής», Ιδρύματος Μ. Τριανταφυλλίδη (2002)

2. Για θέματα γραμματικής της δημοτικής η «Σύγχρονη Σχολική Γραμματική για όλους», Γ. Μπαμπινιώτης Κέντρο λεξικολογίας (2019)

3. Για την κλίση λόγιων ουσιαστικών και επιθέτων το βοήθημα «Κλιτικά παραδείγματα λόγιων ουσιαστικών και επιθέτων»

III) ΛΙΣΤΑ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

1. Η «Λίστα λέξεων 2-8 γραμμάτων» (6η έκδοση 2021)
2. Η μηχανή αναζήτησης λέξεων 2-8 γραμμάτων www.anagrammer.gr

B. ΔΕΚΤΑ ΛΗΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΛΕΞΕΙΣ

Για να γίνει δεκτή μία λέξη δεν είναι υποχρεωτική η ερμηνεία της από τον παίκτη.

Γενικά είναι δεκτά:

Όλα τα λήμματα (πλην των εξαιρέσεων που αναφέρονται στο Γ) που βρίσκονται στα λεξικά σύμφωνα με τους προλόγους τους και συνοψίζονται στις εξής κατηγορίες:

A) Τα κυρίως λήμματα

B) Τα ενδολήμματα

Γ) Συγκεκριμένες φράσεις (αρχαίες, λόγιες, λαϊκές, διαλέκτων, γλωσσοδέτες κ.α) που σημειώνονται ως φράσεις στο σώμα της επεξήγησης των λημμάτων. Οι λέξεις από αυτές τις εκφράσεις δεν κλίνονται.

Δ) Υποσελίδια λήμματα (λεξικά 2 και 3)

Ε) Λήμματα που βρίσκονται σε πίνακες

ΣΤ) Τα παραδείγματα που βρίσκονται σε λήμματα με προθήματα, επιθήματα και καταλήξεις

Οι γραμματικές χρησιμοποιούνται σε λήμματα (κατηγορίες Α,Β, Δ, Ε, ΣΤ) τα οποία δεν έχουν περαιτέρω πληροφορία, για την κλίση τους.

Γ. ΜΗ ΔΕΚΤΑ ΛΗΜΜΑΤΑ

1. Δεν είναι δεκτές οι λέξεις ή οι τύποι λέξεων που περιέχονται σε πλαίσια (επεξηγήσεις - σχόλια) και σε αγκύλες - εισαγωγικά, που αναφέρονται στην ετυμολογία των λέξεων ή σε παλαιότερη χρήση - γραφή τους.

2. Όλα τα λήμματα που γράφονται, σύμφωνα με τα λεξικά, με αρχικό κεφαλαίο.

3. Τα ελληνικά αριθμητικά (λ.χ. ιγ, κδ)

4. Τα αρκτικόλεξα, οι συντμήσεις, οι λέξεις με απόστροφο και οι αχώριστες με παύλα λέξεις εκτός και αν είναι ηχομιμητικά.

5. οι ξενικοί άκλιτοι τύποι που υπάρχουν ως ένα λήμμα και απαρτίζονται από δύο ή περισσότερες λέξεις. π.χ. ΕΡ ΚΟΝΤΙΣΙΟΝ, ΖΙΠ ΚΙΛΟΤ. Αντιθέτως, είναι δεκτοί όταν δίδονται ως μια λέξη π.χ. ΠΙΚΝΙΚ, ή όταν είναι ηχομιμητικά (είτε ξενικά, είτε όχι), λ.χ. ΖΙΚ ΖΑΚ.

6. Τα εθνικά, εάν δεν υπάρχουν ως λήμματα με μικρό αρχικό γράμμα, παρ' ότι σήμερα γράφονται από πολλούς με μικρό όταν έχουν θέση επιθέτου, π.χ. ιταλός γιατρός.

Δ. ΡΗΜΑΤΑ:

1 Είναι αποδεκτή η προαιρετική ευφωνική αύξηση με «ε» των παρελθοντικών χρόνων των απλών ρημάτων (μπροστά από το ρήμα), ακόμη κι όταν δεν τονίζεται (ΔΡΟΣΙΣΑ και ΕΔΡΟΣΙΣΑ, ΔΡΟΣΙΣΑΜΕ ΕΔΡΟΣΙΣΑΜΕ).

2. Επίσης είναι δεκτό το ευφωνικό «ε» στο τρίτο πληθ. πρόσωπο του ενεστώτα (ΔΕΝΟΥΝ-ΔΕΝΟΥΝΕ, ΔΡΟΣΙΖΟΥΝ-ΔΡΟΣΙΖΟΥΝΕ), όπως και των παρελθοντικών χρόνων (ΔΡΟΣΙΖΑΝ-ΔΡΟΣΙΖΑΝΕ, ΔΡΟΣΙΣΑΝ-ΔΡΟΣΙΣΑΝΕ, ΔΡΟΣΙΣΟΥΝ-ΔΡΟΣΙΣΟΥΝΕ). Έτσι, όταν το ρήμα δέχεται αύξηση «ε», έχουμε 4 δεκτούς τύπους στο 3ο πληθ. πρόσωπο της οριστικής του αορίστου και του παρατατικού: ΕΔΕΣΑΝ, ΔΕΣΑΝ, ΔΕΣΑΝΕ και ΕΔΕΣΑΝΕ. – ΕΔΕΝΑΝ, ΔΕΝΑΝ, ΔΕΝΑΝΕ και ΕΔΕΝΑΝΕ – ΔΡΟΣΙΣΑΝ, ΕΔΡΟΣΙΣΑΝ, ΔΡΟΣΙΣΑΝΕ και ΕΔΡΟΣΙΣΑΝΕ – ΔΡΟΣΙΖΑΝ, ΕΔΡΟΣΙΖΑΝ, ΔΡΟΣΙΖΑΝΕ και ΕΔΡΟΣΙΖΑΝΕ

3. Τα σύνθετα ρήματα που παίρνουν εσωτερική χρονική εμφανή αύξηση, ακολουθούνται οι συστάσεις των βοηθημάτων, δηλ: Ο παρατατικός «ακολουθεί» τον αόριστο, δηλ. εάν το ρήμα παίρνει εσωτερική χρονική εμφανή αύξηση στον αόριστο, τότε παίρνει υποχρεωτικά και στον παρατατικό (ΕΜΠΝΕΩ - ΕΝΕΠΝΕΥΣΑ - ΕΝΕΠΝΕΑ), εκτός εάν τα βοηθήματα ορίζουν ρητώς διαφορετικά (π.χ. ΔΙΑΤΕΛΩ - ΔΙΑΤΕΛΕΣΑ & ΔΙΕΤΕΛΕΣΑ - ΔΙΑΤΕΛΟΥΣΑ, ΑΠΟΣΠΩ - ΑΠΕΣΠΑΣΑ - ΑΠΟΣΠΟΥΣΑ, ΔΙΑΡΚΩ - ΔΙΗΡΚΕΣΑ - ΔΙΑΡΚΟΥΣΑ, ΕΠΙΔΡΩ - ΕΠΕΔΡΑΣΑ – ΕΠΙΔΡΟΥΣΑ κλπ.). Το αντίστοιχο ισχύει όταν δεν παίρνει εσωτερική εμφανή αύξηση ή όταν έχει διπλούς τύπους, με και χωρίς εσωτερική εμφανή αύξηση. ΔΙΑΛΥΣΑ-ΔΙΑΛΥΑ, ΔΙΕΛΥΣΑ-ΔΙΕΛΥΑ

4. Όταν ένα σύνθετο ρήμα παίρνει εσωτερική χρονική εμφανή αύξηση, δεν παίρνει και δεύτερη ευφωνική αύξηση με ε από μπροστά: ΔΙΑΛΥΣΑ και ΕΔΙΑΛΥΣΑ, ΔΙΕΛΥΣΑ όχι όμως ΕΔΙΕΛΥΣΑ

5. Δεν θεωρείται εσωτερική χρονική εμφανής αύξηση η συνηρημένη κρυφή αύξηση, οπότε μπορούν να έχουν ευφωνική αύξηση με ε από μπροστά. Δεκτά τα, ΕΚΑΚΟΠΕΣΑ, ΕΞΑΝΑΦΕΡΑ, ΕΠΑΡΑΛΥΣΑ, όχι το ΕΠΑΡΕΛΥΣΑ.

6 . Διευκρινίζεται ότι η ευφωνική αύξηση είναι πάντα με ε, ενώ η χρονική αύξηση στους παρελθοντικούς χρόνους είναι συνήθως με ε αλλά υπάρχουν και εξαιρέσεις όπως με η

(ΠΙΝΩ ΗΠΙΑ, ΞΕΡΩ ΗΞΕΡΑ ΘΕΛΩ ΗΘΕΛΑ) ή με ει (ΕΧΩ ΕΙΧΑ, ΒΛΕΠΩ, ΕΙΔΑ). Τα παραπάνω για την ευφωνική αύξηση με ε ισχύει και για αυτά τα ρήματα (ΚΑΛΟΕΙΔΑ, ΚΑΛΟΔΑ, ναι στο ΕΚΑΛΟΔΑ όχι στο ΕΚΑΛΟΕΙΔΑ, ΨΙΛΟΗΠΙΑ και ΨΙΛΟΠΙΑ ναι στο ΕΨΙΛΟΠΙΑ όχι στο ΕΨΙΛΟΗΠΙΑ).

7. Τα ρήματα από «ξε-» γίνονται δεκτά μόνο εάν βρεθούν αυτούσια ως κύρια λήμματα στα λεξικά.

8. Τα μόνα αποδεκτά ρήματα με το πρόθεμα ματα – είναι τα ρήματα που δίνονται ως παραδείγματα στο λήμμα ματα– σε όλα τα λεξικά. (ΒΛΕΠΩ, ΒΡΙΣΚΩ, ΓΥΡΙΖΩ, ΔΙΝΩ, ΕΡΧΟΜΑΙ, ΚΑΝΩ, ΛΕΩ, ΠΗΓΑΙΝΩ)

9. Οι ενεργητικές μετοχές της δημοτικής (σε -οντας και -ώντας) είναι όλες δεκτές. Όλες οι υπόλοιπες μετοχές είναι δεκτές μόνο όταν βρίσκονται αυτούσιες στα λεξικά.

10. Είναι δεκτά όλα τα απλά ρήματα της δημοτικής (είτε βρίσκονται ως αυτούσια λήμματα ή όχι) με το πρόθεμα «ξανα-». Δεν είναι δεκτοί λόγιοι και αρχαιοπρεπείς ρηματικοί τύποι με το πρόθεμα «ξανα-»

11. Ειδικά για όσα ρήματα αρχίζουν από τη συλλαβή «α-» και «αυ-» παίρνει και το πρόθεμα «ξαν-» (ΑΓΑΠΩ, ΞΑΝ-ΑΓΑΠΩ, και ΞΑΝΑ-ΑΓΑΠΩ, ΑΦΗΝΩ, ΞΑΝ-ΑΦΗΝΩ και ΞΑΝΑ-ΑΦΗΝΩ). Εξαιρούνται τα ρήματα ΑΓΩ ΑΔΩ ΑΡΩ.

12. Με τους ίδιους όρους είναι αποδεκτό το πρόθεμα «ξανά-». και στις μετοχές της δημοτικής (-οντας, -ώντας, -μενος, -μένος).

13. Εκτός από τα αυτούσια λήμματα, είναι δεκτά όλα τα σύνθετα ρήματα της δημοτικής με το πρόθεμα ξανά εκτός από τα ρήματα που έχουν τα προθέματα ματά – επαν(α)- και πρωτο-.

14. Οι τύποι του παθητικού αορίστου σε –θηκα (και της υποτακτικής σε –θω) είναι αποδεκτοί μόνο εάν υπάρχουν στα λεξικά ΠΑΙΧΤΗΚΑ ΠΑΙΧΤΩ και ΠΑΙΧΘΗΚΑ ΠΑΙΧΘΩ–ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΗΚΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΩ και ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΘΗΚΑ, ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΘΩ

15. Είναι δεκτοί οι τύποι του α' πληθ. προσώπου και της υποτακτικής αορίστου σε –ομε, όπως φυσικά και σε –οιμε. (πχ. ΕΧΟΜΕ-ΕΧΟΥΜΕ ΠΑΙΖΟΜΕ-ΠΑΙΖΟΥΜΕ, ΠΑΙΞΟΜΕ-ΠΑΙΞΟΥΜΕ)

16. Είναι δεκτή η δύσχρηστη προστακτική του παθητικού ενεστώτα (β'ενικό) σε–ου, όλων ανεξαιρέτως των ρημάτων με α' πρόσωπο σε –ομαι. (ΔΡΟΣΙΖΟΜΑΙ –ΔΡΟΣΙΖΟΥ, ΔΙΑΛΥΟΜΑΙ – ΔΙΑΛΥΟΥ).

17. Δεν είναι δεκτός ο τύπος της υποτακτικής σε - ης, - η (δένης, παίζης, κλπ.), παρά μόνο. στο ρήμα ζω, είναι δεκτά τα ΖΗΣ, ΖΗ, ΖΗΤΕ, καθώς και στα σύνθετα ρήματα με δεύτερο συνθετικό το ρήμα ζω.

18. Δεν είναι δεκτός ο δύσχρηστος τύπος -ουταν στο γ' πρόσωπο του παρατατικού των ρημάτων που έχουν παρατατικό σε –ούμουν (ΑΡΚΟΥΜΟΥΝ, ΑΡΚΟΥΝΤΑΝ και ΑΡΚΕΙΤΟ, όχι ΑΡΚΟΥΤΑΝ)

19. Στα ρήματα της 2ης συζυγίας σε –ώ, -άς, όταν δεν απαντάται τύπος σε – άω (ΣΥΝΙΣΤΩ), δεν είναι δεκτοί οι τύποι της οριστικής ενεστώτα σε –άει, -άμε, -αν(ε).

20. Σε λιγοστά ρήματα της δημοτικής στα οποία δεν δίνεται αόριστος και παράλληλα δεν ορίζεται ότι δεν υπάρχει ή ότι δεν είναι εύχρηστος κλίνονται και στον αόριστο με τους κανόνες της γραμματικής. Σε αντίθετη περίπτωση κλίνονται μόνο στο ενεστωτικό θέμα ή μόνο στον ενεστώτα σύμφωνα με τις συστάσεις των λεξικών.

21. Τα αρχαιοπρεπή ρήματα κλίνονται κατά περίπτωση και σύμφωνα με τις συστάσεις των λεξικών. Εάν αυτές δεν είναι επαρκείς, θεωρείται ότι οι μη αναφερόμενοι κλιτικοί τύποι δεν είναι εύχρηστοι στη Νέα Ελληνική και δεν είναι δεκτοί. Ειδικά για τα αρχαιοπρεπή ρήματα, αποδεκτές γίνονται οι λέξεις που βρίσκονται αποκλειστικά στο βοήθημα «Λέξεις 2-8

γραμμάτων».

E. ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ □ ΕΠΙΘΕΤΑ

1. Τα υποκοριστικά και μεγεθυντικά μόνο αν υπάρχουν αυτούσια στα ισχύοντα λεξικά. Τα υποκοριστικά σε -άκι δεν έχουν γενική πτώση. Αυτά σε -άκος έχουν κλητική ενικού σε -ο και δεν έχουν πληθυντικό (υπνάκος). Τα μεγεθυντικά σε -άρα(ς), -ακας, -αρος (ματάρα, ψάρακας, κλπ) και τα υποκοριστικά σε -ούλα, -ίτσα, -άκα, (ζωούλα, κλπ.) δεν έχουν γενική πληθυντικού.

2. Τα παραθετικά των επιθέτων είναι αποδεκτά εφόσον δεν εμπίπτουν στους περιορισμούς της γραμματικής Τριανταφυλλίδη (ύλη, χρώμα, ιδιότητα, μη μεταβαλλόμενη κατάσταση) π.χ. ΞΥΛΙΝΟΤΕΡΟΣ, ΚΟΚΚΙΝΟΤΕΡΗ, ΤΡΕΛΟΤΑΤΟ.

3. Όλα τα στοιχεία του περιοδικού πίνακα κλίνονται σε όλες τις πτώσεις ενικού και πληθυντικού.

4. Με το πρόθεμα «ξε-» είναι αποδεκτά τα ουσιαστικά και επίθετα που εμφανίζονται μόνο ως κύρια λήμματα των λεξικών

5. Τα επίθετα σε ι(η) σιος, -α, -ο είναι αποδεκτά και με τις δύο γραφές (ΑΕΤΙΣΙΟΣ-ΑΕΤΗΣΙΟΣ)

6. Κύρια λήμματα ή ενδολήμματα όπως ΑΠΟΙΟΣ ΔΙΑΒΗΤΗΣ, ΚΗΤΕΙΟ ΣΠΕΡΜΑ, το επίθετο κλίνεται μόνος στο γένος του ουσιαστικού (δεκτό το ΑΠΟΙΟΣ ΑΠΟΙΟΥ... όχι η ΑΠΟΙΑ της ΑΠΟΙΑΣ κλπ)

6. Όλες ανεξαιρέτως οι ξενικές άκλιτες λέξεις που υπάρχουν στα λεξικά (π.χ. ΓΚΟΛ, ΜΠΑΡ, ΤΑΞΙ, ΑΣΑΝΣΕΡ κλπ.).

7. Όλες οι λέξεις που προέρχονται από το αγγλικό γερούνδιο είναι αποδεκτές και στους δύο τύπους, σε –ΙΓΚ και σε –ΙΝΓΚ (ΖΑΠΙΓΚ, ΖΑΠΙΝΓΚ, ΠΑΡΚΙΓΚ,

ΠΑΡΚΙΝΓΚ κλπ.)

8. Είναι δεκτή η κλιτική με –α σε ουσιαστικά που προσδιορίζουν αξίωμα (ΝΟΜΑΡΧΑ, ΕΙΣΗΓΗΤΑ κ. α.)

9. Στα ελάχιστα θηλυκά ουσιαστικά που βρίσκονται μόνο στο λεξικό της Ακαδημίας Αθηνών δεν έχουν γενική πληθυντικού οι λέξεις με κατάληξη –ιέρα, -ίλα , προπαροξύτονα με κατάληξη –α και λήμματα που χαρακτηρίζονται λαϊκά.

10. Επίθετα και ουσιαστικά που σημειώνονται ως «λόγια» κλίνονται σύμφωνα με το βοήθημα II.3. Συνήθως έχουν λόγιο τύπο στην ονομαστική και γενική ενικού και καταλήξεις της δημοτικής στις υπόλοιπες πτώσεις εκτός και αν τα λεξικά ορίζουν διαφορετικά.

ΣΤ. ΑΛΛΑ ΘΕΜΑΤΑ

1. Οι αντωνυμίες, εκτός της οριστικής και της κτητικής (ΙΔΙΕ, ΔΙΚΕ), δεν έχουν κλητική πτώση. Εξαιρείται ο τύπος ΑΥΤΕ που προέρχεται από έκφραση.

2. Τα επιρρήματα σε –ως επίσης μόνο όταν αναφέρονται αυτούσια στα λεξικά- βοηθήματα.

3. Όταν μια λέξη έχει διπλή ορθογραφία (λ.χ. αυγό και αβγό), αυτή η διπλή ορθογραφία γίνεται δεκτή και σε όλους τους τύπους που παράγονται από τη λέξη αυτή (διαφορετική κατάληξη, σύνθετες), ακόμη κι αν δεν υπάρχουν ως αυτούσια λήμματα και με τις δύο γραφές. (ΑΥΓΙΛΑ και ΑΒΓΙΛΑ, ΑΥΓΟΥΛΙ και ΑΒΓΟΥΛΙ, ΑΥΓΟΦΕΤΑ και ΑΒΓΟΦΕΤΑ). Διευκρινίζεται ότι η διπλή ορθογραφία αφορά λέξεις ομόηχες και ομόσημες, λ.χ. αητός και αίτός, όχι όμως αετός. Επίσης, αν η διπλή ορθογραφία παρουσιάζεται σε μία παραγόμενη λέξη αυτή δεν υπάρχει στις αρχικές π.χ.

PYZI και ΡΙΖΙ, ΡΥΖΟΓΑΛΟ και ΡΙΖΟΓΑΛΟ, ΟΡΥΖΩΝΑΣ όχι όμως ΟΡΙΖΩΝΑΣ, ΚΤΗΤΟΡΑΣ και ΚΤΙΤΟΡΑΣ, ΚΤΗΤΩΡ όχι όμως ΚΤΙΤΩΡ)

4. Είναι δεκτές οι λέξεις των πινάκων των λεξικών με νομίσματα, ονομασίες βαθμών, ανέμων, και κλίνονται κανονικά.

5. Είναι δεκτές οι λέξεις οι οποίες προκύπτουν από τον αριθμητικό πίνακα τουλεξικού Μπαμπινιώτη, εφόσον αυτές σχηματίζουν λήμμα το οποίο δεν αντικρούει στη λογική. π.χ. δεκτό το ΔΕΚΑΟΡΟΦΟΣ (δέκα + όροφος), μη δεκτό το ΗΜΙΔΥΜΟΣ (ημί + δύμος). Ειδικά για τι καταλήξεις σε –ρίζω και –ρίκο είναι αποδεκτές λέξεις μόνο με το αριθμητικό πέντα- και τα πολλαπλάσιά του (ΠΕΝΤΑΡΙΚΟ, ΔΕΚΑΡΙΚΟ, ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΡΙΚΟ, ΕΙΚΟΣΑΡΙΚΟ κ.ο.κ.)

6. Οι μόνες δεκτές λέξεις μήκους 2 και 3 γραμμάτων είναι αυτές που βρίσκονται στο βοήθημα Ι5.

Μπορείτε να διαβάσετε τους όρους αποδοχής λέξεων και σε [μορφή PDF](#) .